

A halálraitélt, avagy: a félelem hangjai



Új film

Albert Camus *A fél* című művéből szép és rettentő ismerveink lehetnek egy halálraitélt várakozásáról, amint lélekszakadva töpreng a cella falai között, kiszolgáltatva a felette bírásoknak, s mégis egy egérút marad számára: a valómástétel.

Zsombolyai János filmje, *A halálraitélt*, hasonló helyzetet mutat be, történelmi háttérrel. Ez az '56-os események valamelyest új interpretációja, mely a történelmi „igazságosság” malában személyes sorsokat öröl. S ezért ezerszer inkább megélhető és rettenetes, mint az események dokumentarista feldolgoása. A halálraitélt férfi izzadva, könnyezve, fel-alá járkálva várja a kivégzést, s közben visszapergeti az elmúlt időt, melynek során börtönbe jutott. A film nagyon finom párbeszédeken keresztül mutatja be férj és feleség viszonyát, amely a legnehe-

zebb, legkritikusabb pillanatokban méretik meg. Bennük a küzdés, az igazságban való hit, egymás és gyermekük féltése között egyre nagyobb fájdalmakat indukál. Malcsiner Péter és Hegyi Barbara alakítása mély nyomot hagy: a férfi kemény, de megfontolt és hitelteli, halk szavú, érzékeny megnyilvánulásai még brutálisabbá teszik az ellene felfújt vádak alapján ítélt, kezdő hatalom embereit. A nő könnyei, s mégis visszafogott aggódása, féltelmei megdöbbentően szép női alakot formáznak. A hatalom azonban itt nemcsak vak erőként, a sorsok kifürkészhetetlen irányítójaként lép fel. Az ezredes felkínálja a menekülést; a férfinak el kell ismernie a fennálló rendszert, s ezzel megmenti családját és saját életét is.

De aki végigélte — akár csak szemtanúként is — az '56-os eseményeket, nem marad más választása, mint, hogy nem válik árulóvá. Aki hallotta a tankok mennydörgését, annak fülében hangokra bomlik a félelem.

P. Sz.

Show-room a Somogyiban

Eddig is sokan látogatták a Somogyi Könyvtár bemutatótermet, de talán olyanok is vannak akik nem tudják, hogy itt több mint 600 angol nyelvű kiadványt — könyveket, hang- és videokazettákat — lehet kézbe venni, meghallgatni, s ami a legfontosabb megrendelni.

A kiadványok — mint Nagy Rozália könyvtárostól, a show-room mostani gazdájától megtudtam — egyenesen Angliából érkeznek. Soros György alapítványa teszi lehetővé, hogy az Oxford University Press kiadványai eljussanak Magyarországra. (Budapest, Pécs, Debrecen és Szeged egy-egy könyvtárába.) Az alapítványnak köszönhető az is, hogy e könyveket, szótárakat 20 százalékos árengedménnyel adják az oxfordiak.

A bemutatóteremben felsorakoztatott 600 kiadvány mellett a katalógusban, még másik hatszázból válogathatnak az angolul tanuló, vagy a nyelvet jól beszélő érdeklődők. A színes képekkel illusztrált, óvodás- és kisiskolás korúaknak szóló könyvek mellett a komolyabb nyelvtudással bírók

számára is ajánlanak könyveket a Somogyiban. A sokak által keresett *Hornby* angol nyelvű értelmező szótár több változata közül is válogathatnak az érdeklődők. A videokazettákon me- sefilmek, a legismertebb nyelvkönyvek filmváltozatai is láthatók a hangkazetták- kon ugyancsak különböző nyelvleckék, dalok, gyermekversek hallhatók. *Mind- ezek forintért kaphatók.* A magnókazetták egységes áron 220 forintért, ami igazán kedvezményes árnak számít. A kiadványok egyébként 100 és 700 forint közötti összegért már megrendelhetők.

Érdemes tehát mostanában bepillantani a show-room kínálatába. Aki most, május-június környékén megrendeli a kiadványokat, az szeptemberig — tanév- kezdésig — még megkaphatja az áhított könyveket. Megrendeléskor kalkulált árról tájékoztatják az érdeklődőt, a végleges összeget megrendeléskor kell befizetni a könyvtárban. Az oxfordi gyűjteményt keddtől péntekig délután 2-től 5-ig lehet látogatni a könyvtár első emeletén.

TEHERFUVAROZÓK, VÁLLALKOZÓK, FIGYELEM!

Tehergépkocsijaik mosását, zsírozását, olajcseréjét (szervizelését) gyorsan, szakszerűen elvégezzük.

Szegedi VGV Bajai úti telephely

Tel.: 21-266/21

Ügyintéző: Makra Lajos művezető.

FIGYELEM!

A Szegedi Városgazdálkodási Vállalat rövid határidővel vállalt lakosság és közület részére szűnyoghálókeret készítését és egyéb asztalosipari munkákat.

Keretkészítés egységei:

0,5 m ² -ig	533,— Ft
0,5–1 m ² -ig	674,— Ft
1–1,5 m ² -ig	1011,— Ft
1,5–2 m ² -ig	1200,— Ft

Az egységarak áfát nem tartalmaznak.

Megrendelhető: Szeged, Pacsirta u. 1.

Gépkarbantartó műhely, tel: 23-988/79.

Ügyintéző: Rózsa István részlegvezető.

Nyolcosztályos gimnázium — szeptembertől

Az utóbbi időkben oly sok vita folyt az oktatás minőségi reformjáról, iskolarendszerünk szerkezetének megváltoztatásáról. Sokan várták, hogy a vitákat gyakorlati intézkedések kövessék. A Radnóti Miklós Gimnázium az elsők között tér át egy új formára, a nyolcosztályos gimnáziumra. Az átváltás körülményeiről kérdeztük a gimnázium igazgatóját, Bánfalvi Józsefet.

— Mi készítette önöket a nyolcosztályos gimnázium létrehozására?

— A nyolcosztályos gimnázium tantervének kimunkálásában iskolánkat az a cél vezette, hogy kísérleti jelleggel egy olyan gimnáziumi iskolatípust hozzunk létre, amely a jövő elvárásaihoz igazodva, gazdagítja és színesebbé teszi a gimnáziumi nevelési és tanulmányi munkát, másrészt a kísérleti munka révén segítséget nyújthat — a gimnáziumi oktatás múltbeli hagyományait is figyelembe véve — egy elkövetkező oktatási reform megvalósításához.

— Milyen tényeket vettek figyelembe a tervezésnél?

— A programok elkészítésében főként a mai általános iskola és gimnázium tanterveire kellett támaszkodni, mert a jelenlegi pénzügyi világban az új könyvek beszerzése a szülők kiadásait növelné. A fejlesztési alap juttatásaiért viszont évenként kell pályázatot benyújtani, emiatt a pénzügyi kiadásokat előre tervezni nehéz.

— A lineáris felépítés rendszerére alapozva a nyitottság elvét is szem előtt tartottuk. Biztosítani kellett a más iskolatípusba való átlépés lehetőségét a IV. osztály befejeztével — amely megfelel a mai általános iskola VIII. osztályának. Ugyanis, nem várható, hogy

az „európai ház” megközelítése

érdekében a külföldi, kiáltéppén az NSZK-beli, az angol, az olasz és a francia iskolák programjait. Törekedtünk arra, hogy ne legyen olyan törés az évfolyamok közötti átmenetben, mint amilyen az általános iskolából a középiskolába való átlépés idején tapasztalható. Ahol csak lehetséges volt, megkíséreltük a spirális felépítés helyett a lineáris felépítést alkalmazni, a szaktárgyakat „összedolgozni”, ezáltal a túlterhelést csökkenteni, és a tanulás hatékonyságát növelni; a 10–18 éves életszakaszt egy egységnek tekintve a személyiség

négy év után minden tanuló alkalmassá válik a gimnáziumi tanulmányok folytatására. Az is feltételezhető, hogy lesznek olyan tanulók, akiknek érdeklődési köre megváltozik, s elgondolási- iknak, hajlamaiknak jobban megfelel, hogy szakközépiskolai képzésbe kapcsolódjanak be. Az új program kidolgozásánál — melyhez a Művelődési Minisztérium is segítséget nyújtott — már alapul kellett venni a várható új érettségi és felvételi rendszert, s a rég óhajtott — túlterhelés csökkentésével kapcsolatos — javaslatokat. A program összeállításánál a tanulók életkori sajátosságait is szem előtt tartottuk; a nyolcosztályos gimnáziumnak illeszkednie kell a jelenlegi iskolarendszerbe. Tanulmányoztuk a mai pedagógiai irodalom és általános iskolai, gimnáziumi tantervek mellett többek közt a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter 1938. évi május hó 25-én kelt rendelete alapján kiadott „Tanterv a gimnázium és leánygimnázium számára” című kiadványt; Somogyi József: „Hazánk közoktatásügye a második világháborúig” címmel Budapesten 1942-ben megjelent könyvét; Kornis Gyula: „Magyarország közoktatásügye a világ háború óta” címmel 1927-ben kelt művét. Figyelembe vettük — különösen az érettségi és a felvételi rendszer szempontjából

fejlődésének töretlen utat biztosítani. S végül: nagy gondot fordítottunk a tanulók egyéni képességeinek kiművelésére. Végeredményben tehát alapul vettük azt az elvet, miszerint a jövőben az iskolai munka „az oktatási és nevelésügyi intézmények autonómiájára épül, ahol a színvonalról majd egy országos vizsgarendszer gondoskodik.

— Kik készítették a programokat?

— A tantestület tanárai. A tervezésben, a kimunkálásban nagy segítséget nyújtott az a tapasztalat, melyet az iskolában 3 éve működő hat-

Latin és háztartástan

osztályos gimnáziumban, s az előrehozott vizsgájú osztályok, a biokémia, a biofizika tantárgyak stb. terén szereztünk. Ebből következik, hogy a nyolcosztályos gimnázium — a Művelődési Minisztérium jóváhagyásával — helyi tanterv alapján működik, de a jövőben természetesen alkalmazkodni fog a közös műveltségi alapra épülő nemzeti tanterv adta változásokhoz és lehetőségekhez.

— Milyen lesz a tantárgyfelosztás?

— Az első osztályban magasabb óraszámban tanít-

juk a magyar nyelv és irodalmat, a számtant, valamint az egyik idegen nyelvet. Az első év lényegében az anyanyelvi, az idegen nyelvi képzést, valamint a biztos számolási készség kialakítását szolgálja. Átvettük a régi gimnáziumból például az idegen nyelvek fontosságának elvét. Szabad választás alapján két idegen nyelvet tanulhatnak a diákok. A latin nyelvet pedig már a gimnázium első osztályától tanítjuk, heti 3 órában. A technika tantárgy megszűnik, helyét a számítástechnika foglalja el.

Új tantárgy: az etika,

külön is súlyt helyezünk a viselkedéskultúrára, az önművelés és önművelés igényének kialakítására. A fel- sőbb évfolyamban a fakultatív oktatás keretében foglalkozni kívánunk háztartástan- nall, ezzel kapcsolatosan a „családi élet biztonságos működéséhez” szükséges „életviteli tudással és gyakorlattal”. Az új tanterv keretei között megnyílna a lehetőség a Radnóti Miklós Kísérleti Gimnáziumban az elmúlt 3 év alatt kidolgozott és sikeresen bevált módszerek beépítésére, a speciális osztályok előnyös és hatékony formáinak permanens alkalmazására. Az országosan elismert, és a gyakorlatban is eredményesen alkalmazott eljárások a sokszínű oktatómunka mellett a hagyományteremtés legnemesebb értékeit is biztosítanak.

— Hogyan alakulnak majd a heti óraszámok?

minőségi képzés

kultuszát kívánjuk megvalósítani, ahol nem csak a számszerűség dominál, hanem az érték és a minőség is messzemenően fémjelzi az iskolát. Önállóan gondolkodó, felelősen cselekvő embereket szeretnénk nevelni, és elérni, hogy a pedagógus érdekelt legyen a minőségben, s a magas színvonalon végzett munkában.

— Megoldott-e a tanszerellátottság?

— A taneszközök lényegében adottak, ugyanis az általános iskolánk VII–VIII. osztálya számára a szükséges eszközöket a Matematika Iskolához már beszereztük. Mindössze olyan padok- ról és székekről kell még gondoskodnunk, amelyek a korosztály „nagyságának” megfelelnek.

— Lesznek-e pszichés következményei az átváltás- nak?

— A 10–14 éves tanulók beilleszkedése a gimnázium légkörébe — a jelenleg is működő matematika VII–VIII. osztályosai a bizonyíték rá — nem okoz gondot sem pszichésen, sem fizikailag.

— Hogyan és meddig lehet az iskolába jelentkezni?

— Az általános iskolába jelentkezőknek felvételi vizsgát kell tenni, ezért jelentkezési lapot nem kell kitölteni, és minősítést sem kérünk. Csúpan a tanuló nevét és a lakcímét kell közölni — ahogy ezt a Matematika Iskolánál is tesszük —; a tanuló további „sorsát” már mi intézzük. Felvételre csak Szeged és Szeged környéki tanulók jelentkezhetnek, mert kollégiumi férőhelyet biztosítani nem

— A heti óraszám az I–II. osztályban 25 óra, majd 26 óra, s a további osztályokban sem emelkedik 30 óra fölé. A VII–VIII. osztályban is csak 27–27 óra. Az óratervet úgy építettük fel, hogy a VII–VIII. osztály már az érettségire és a továbbtanulásra való speciális felkészülést is szolgálja. Az egyes tantárgyak óraszámának mértéke itt mára tanuló választásától függ. A választott érettségi tantárgyakat magasabb óraszám- ban tanulják. A speciális foglalkozásokon a kiváló képességek számára is lehetőséget biztosítunk, hogy a „szellemi fejlettségüknek megfelelőbb területeken az átlagosnál elmélyültebben dolgozhassanak, és ebben nagyobb fokú önállósággal rendelkezzenek”. Többek között e célból is fenntartjuk a jól bevált „előrehozott vizsgájú” rendszert. Mindezek mellett a

tudunk. A nyolcosztályos gimnázium már ez év szeptemberében indul, — kísérleti jellegéből adódóan — 24 fős létszámmal. Felvétel- re tehát az általános iskola jelenlegi IV. osztályos tanuló- i jelentkehetnek, s a felvett tanulók az V. osztályt már mint a nyolcosztályos gimnázium I. osztályos diákjai folytatják. A felvételre való jelentkezés határideje: május 16.

— Ma, amikor oly sok lehetőség nyílt az oktatás meg- reformálására is, vajon ez lesz-e az egyetlen „üdvöztető” iskolatípus?

— A mi elgondolásunk csak egy lehetőség a sok közül, s bizonyára születnek más programok is. Nincs egyedül üdvöztető iskolatípus és tanterv. A lényeg: sok- színű és nyitott iskolák kel- lenek. Az általános iskolák előtt is például ott a lehet-őség egy 8+4-es rendszer kimunkálására. A nyolc- osztályos gimnázium iránt országsszerte nagy az érdeklődés, s várható, hogy az 1991/92. tanévben több gim- názium is igényt tart el- képezléseink gyakorlati meg- valósítására. Az oktatás- ügy területén is sok változás vár-ható. Természetesen a hat- vág, a nyolcosztályos gim- názium meghonosodása sem megy máról holnapra. Sőt, az is lehetséges, hogy hosz- szabb ideig egymás mellett él a két variáció, mint ahogy ez a Radnótiban is lesz. Mi azonban úgy éreztük, hogy egy kísérleti gimnáziumnak kötelessége keresni a kibontakozás lehetőségeit, s kellő tapasztalattal segíteni a felelős döntéseket.

Podmaniczky Szilárd

Daloló nap

A szegedi daloló napot idén is megrendezi a városi, a megyei tanács és a Kó- ta megyei szervezete.

Holnap, a szegedi kórusok nagyszabású találkozójának előestéjén, 7 órakor, az Éneklő Magyarország minősítő hangverseny kezdődik a Bartók Béla Művelődési Központban. Közreműködik: a SZOTE Egészségügyi Főis. kola női kara (vezényel: Delleyné Halama Pirokska) és a Liszt Ferenc Kamarakórus (vezényel: Illés Mihály).

Az Éneklő ifjúság megyei díszhangversenye szombaton délelőtt 10 órakor kezdődik. Fellépnek: a Rókusi I. Számú Általános Iskola kicsinyek kórusa (vezényel: Czákó Jánosné), a Rókusi II. Számú Általános Iskola (Popovicsné Molnár Andrea), a Béke ut- cai iskola (Korsós Balogh Katalin), a Szirmai iskola énekkara (Nemes Éva), az I. számú gyakorlatiskola Bar- tók kórusa (Erdős Fagler Erika), a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző és Szakközépiskola

kamarakórusa (Juray Miklós- né, a Szentesi Horváth Mihály Gimnázium énekkara (Majtényi András) és a Szegedi Tömörkény István Gimnázium leánykara (Roz- gonyi Éva). A díszhangver- senyen a díjakat átadja: Fasang Árpád és dr. Kovács Miklós.

Az Éneklő Magyarország megyei díszhangversenye a Bartók Béla Művelődési Központban délután 5 óra- kor kezdődik. Megnyitja: Fasang Árpád. Közreműköd- nek: a MÁV „Hazánk” Veg- yes Kara (vezényel: Erdős János), az ipari szövetkeze- tek vegyes kara (Delleyné Halama Pirokska), a szentesi áfész „Bárdos Lajos” Vegyes Kara (Nagy János), a Dé- máz „Erkel Ferenc” Vegyes Kara (dr. Mihálka György), az Ifjú Zenebarátok Kórusa (Erdős János). A kórusok a koncerten Kodály Zoltán: János-köszöntőjét közösen éneklük. Vezényli Erdős János.

Este 7 órától az ifjúsági és felnőttkórusok a Széche- nyi téren szerenád-ot adnak.